گفت‌وگوی «وطن‌امروز» با فرزند احمد عزیزی، شاعر پرشور در هفتمین سالروز بستری‌وی

روایت روز حادثه

حسین قرایی: احمد عزیزی در سال ۱۳۳۷ در سرپل‌ذهاب دیده به جهان گشود و تحصیلاتش را تا مقطع ششم ابتدایی ادامه داد. این شاعر پرشور، پس از انقلاب اسلامی با دارا بودن حافظه قوی و با توجه به وسعت اطلاعاتی که در زمینه ادب و عرفان داشت، به عنوان معلم فلسفه اسلامی، در جهاد سازندگی مشغول به کار شد و همزمان با تدریس فلسفه، کار سرایش شعر را پی گرفت و در این پیگیری به رشد قابل توجهی دست پیدا کرد تا آنجا که سبکی نو پدید آورد و همچنین به عنوان عضو شورای فرماندهی سپاه پاسداران و سرپرست روابط عمومی این نهاد فعالیت داشته است. «احمد عزیزی» عزیز ۷ سال است روی تخت بیمارستان به‌سر می‌برد. ابوالفضل عزیزی پسر ارشد این شاعر پرشور است که خیلی کم در رسانه‌ها دیده شده است. روایت پسرانه او از بابای شاعرش شنیدنی است. لحن صمیمی و کرمانشاهی ابوالفضل موجب شد سادگی، زلالی و صمیمیت پر کار مصاحبه خیمه بزند.

■ خودتان را معرفی کنید.

بنده ابوالفضل عزیزی هستم ۲۴ ساله، متولد تهران ولی تقریباً بزرگ شده کرمانشاه. تنها فرزند احمد عزیزی هستم.

■ یعنی احمد عزیزی فرزند دیگری ندارد؟

نه، خودم تک‌پسر هستم و خواهر ندارم.

■ عجب! خود احمد عزیزی هم تک‌پسر است؟

نه! ایشان ۴ برادر و ۴ خواهر دارد. ماشاءالله خانواده پرجمعیتی هستند.

■ پدربزرگتان در قید حیات هستند؟

پدربزرگ متأسفانه حدود ۱۰ سال پیش فوت کردند. ایشان هم انسان بزرگی بود، روح بزرگی داشت، یعنی خیلی خصلت‌های بابا از ایشان است.

■ پدربزرگتان ظاهراً اهل شعر هم بوده‌اند.

اتفاقاً بابا شعر را از ایشان به ارث برد، چون اولین شاعر خانواده ما پدربزرگ بنده است که ایشان یک دیوان کردی هم دارد. اگر هنری در خانواده ما هست ارثی است که از پدربزرگ به ما رسیده است.

■ متولد چه سالی هستید؟

۶۹. هم من متولد دی هستم هم بابا. ایشان ۴ دی متولد شدند، من ۲۲ دی.

■ فکر می‌کنم دوره کودکی و نوجوانی را با احمد عزیزی گذرانده‌اید؟

بله!

■ از این فضایی که هیچ جایی هنوز صحبت نکرده، برای‌مان روایت کنید.

بابا در عین حال که خیلی با هم راحت بودیم، خیلی رسمی با من صحبت می‌کرد. مثلاً می‌دیدی با خواهر، برادر و برادرزاده‌هایش کردی صحبت می‌کرد ولی به من که می‌رسید لفظ قلم و رسمی صحبت می‌کرد و همیشه هم می‌گفت تو پسر ادیب هستی و باید مؤدب باشی. تذکر می‌داد من هم این نکته را اوپزه گوشم کرده بودم. پدرم یک فرد کاملاً احساساتی و در عین حال هم در وقت خودش انسانی کاملاً مقتدر بود. من بیشتر چهره احساساتی و شاعرانه بابا را دیدم. مثلاً یک بار پایین متزلمان در تهران یک مرغ‌فروشی قرار داشت. سن کمی داشتم، آن موقع پدرم سه- چهار تا بلمد تومانی همراهش داشت، یک قرد جلو ما به فروشنده گفت ۳-۴ کیلو پای مرغ به من بده. مشخص بود وضع مالی مشتری خوب نیست و قرد مستحقی است. بابا این صحنه را دید و گریه‌اش افتاد و هرچه پول داشت به فروشنده داد و گفت به آن مرد، مرغ بده. همه پول‌هایش را به آن فروشنده داد و ما دست خالی به سمت خانه برگشتیم. بابا تا دو در منزل گریه می‌کرد. بابا خیلی زود ناراحت می‌شد. برایم جالب بود که چرا با وجود اینکه برای طرف مرغ گرفته، باز هم گریه می‌کند. یا یک بار با بابا حرفم شد و از دستش ناراحت شدم و از خانه بیرون آمدم. عمویم با من تماس گرفت که کجایی؟ زود به خانه برگرد که پدرت دارد سکته می‌کند! سریع به خانه آمدم دیدم بابام زار‌زار گریه می‌کند و می‌گوید بد پسر منی، چرا گذاشتی رفتی و...

■ این صحبت برای چه سالی است؟

حدود ۷ سال پیش که ایشان به کرمانشاه آمدند و من ۱۷ سالم بود.

■ یعنی چون شما از ایشان ناراحت شدید، گریه می‌کرد؟ یعنی ایتغدر حساس بود؟

واقعاً ایتغدر حساس بود. شما اگر افراد خانواده ما را ببینید بابا با اکثر آنها خلق‌های ایتچنینی دارد. یعنی حقیقتاً تک‌تک این افراد مثل یک اولاد برایش بوده‌اند. برخی اوقات جلوی پسرعمه‌ام مرا تا حدی تحویل نمی‌گرفت که حسادت نکند، یعنی شب‌ها هم این نکته را به من تذکر می‌داد که ناراحت نشوم و می‌گفت من مجبور می‌شوم با تو این رفتار را کنم. یک پسرعمه داشتم به نام کاوه برادر شماست. کاوه کسی بود که پس از سکته پدرم، دائماً بالای سر بابا بود. وقتی این اتفاق برای بابا افتاد، دائماً را رها کرد و دنبال کارهای بابا بود. ۲-۳ سال بعد از این اتفاق که برای بابا افتاد، کاوه فوت کرد. نه فقط به فرزندش بلکه به همه ابراز علاقه شدیدی به موسیقی سنتی داشت یعنی ما دائما در منزل موسیقی سنتی گوش می‌کردیم، به شهرام ناظری علاقه داشت و دوست ایشان هم بود.

■ آقای شهرام ناظری با احمد عزیزی دوست بود؟

بله! چند خاطره هم با یکدیگر دارند که بابا برایم تعریف کرد.

■ این خاطرات را بازگو کنید تا ما هم از شنیدنش لذت ببریم.

البته یک فیلم کوتاه از بابا و شهرام ناظری بر اثر سکته است. یکی از اقوام که در بیمارستان همراه بابا بود می‌گفت در آخرین لحظات بابا گفته بود: من دارم می‌رم؛ مراقب ابوالفضل باشید. بعد دکتر می‌گوید بابا اجازه نمی‌دهد معاینه‌اش کنند چون فشارش پایین بوده و چندان هوشیاری نداشته است. در همین حین بابا یک «یا فاطمه زهرا» و یک «یا ابوالفضل» می‌گوید و از هوش می‌رود.

■ شما در تمام این مدت کنار بابا بودید؟

من ساعت ۱۰ شب به منزل رسیدم. دیدم همه دارند گریه می‌کنند. گفتند بابا حالش بد شده است. با استرس و عجله خودم را به بیمارستان رساندم که متأسفانه بابا در کمای مطلق به‌سر می‌برد که هوشیاری ندارد و هر ساعت، ۵ بار تشنج می‌کرد. دکتر به ما می‌گفت هر تشنج باعث تخریب مغز و معلولیت می‌شود. تمام آسیب‌هایی که الان بابا دارد مثل از دست دادن بینایی و کنترل دست و پا و قدرت تکلم، همگی به خاطر همان تشنج‌های پشت سر هم بود. بابا تمام زندگی من بود و تمام مشکلات بعد از بیماری ایشان به سمت من آمد. بعد از گذشت این اتفاقات بابا به بیمارستان امام خمینی(ره) منتقل شد. اقدماتی در آنجا انجام شد و بعد ایشان را به تهران انتقال دادیم. مدتی بعد برای‌مان مشکل ریوی به وجود آمد. بابا بعد از ۶ ماه از کما خارج شد و در حال حاضر هوشیاری یک انسان عادی را دارد اما تنها حس شنوایی او سالم است و وقتی به او سلام می‌کنم می‌خواهد من را در آغوش بگیرد اما نمی‌تواند و سریع اشک در چشمانش جمع می‌شود. این باعث شده وقتی به تهران برمی‌گردم، جال و روحم را پیش بابا بگذارم. متأسفانه وضعیتش به گونه‌ای نیست که به تهران منتقلش کنیم.

■ آن عده شما را تأیید یا ناتأیی مراقبت می‌کند؟

عمه بیشتر وظیفه بازتاب خبر احوال بابا را دارند و بادکنرها بیشتر در ارتباط هستند. ایشان کارهای درمانی را پیگیری می‌کند. عمه کوچکم که بابا به ایشان علاقه بیشتری داشتند و حق مادری هم برگردن من دارند در حال حاضر زحمت پدر را می‌کشند. ایشان زندگی‌شان را رها کرده‌اند و به بابا خدمت می‌کنند و خودش، همسرش و فرزندش را فدای پدرم کرد.

■ در این روزگار مریضی پدر، از رفاقت‌ش، کسی حال ایشان را جویا می‌شود؟

متأسفانه نه!

■ شما چرا ابتدر گوشه‌گیر هستید و به سمت محو شدن پیش می‌روید؟ واقعاً کسی به شما توجه نمی‌کند؟ حقیقتاً من نمی‌دانستم احمد عزیزی پسر هم دارد.

خیلی انتظار داشتم به عنوان پسر احمد عزیزی حداقل به خاطر خود احمد عزیزی یک تماس با من گرفته شود. البته بیماری پدر و مسائل و مشکلات زندگی فرصت پیگیری ما را هم ابتدر گرفته بود. اجازه دهید به یک مسأله دیگر اشاره کنم. چند سالی است که وضعیت پدر اجازه نمی‌دهد پیگیر کتاب‌های ایشان باشیم. اخیراً متوجه شدیم که وضعیت کتاب‌هایش خیلی نابسامان است. معلوم نیست چه کسی چاپ می‌کند و چه کسی تجدیدچاپ! چند کتاب هم قبلاً چاپ شده و دیگر چاپ نشده است. بعضی کتاب‌های دیگر که دستنویس ایشان بوده الان مفقود شده است و...

■ در حال حاضر آثاری از ایشان به صورت دستنویس مانده است که چاپ نشده باشد؟

حدود ۶۰۰ صفحه از دستنوشته‌های ایشان هست که اکثرن نزد عموی بنده است.

■ شما به ایشان سرمی‌زنید؟

چون منزل ما تهران و عمو کرج بود، بابا به ایشان دسترسی بهتری داشت. من احساس کردم اگر پسر احمد عزیزی دنبال حفظ اسم و آثار او نباشد، بسیار بد است. دیدم همه دوستان و همکارها از بنده انتظار دارند و می‌گویند شما باید در امور پدر اهم از راه و کتاب ایشان دخیل باشی و کمک کنی و من هم قبول کردم البته این وظیفه‌ای است که بر گردن من است و باید انجام دهم. چند وقتی به دلیل بیماری پدر و مشکلات زندگی بین این کارها تعارض افتاد اما الان پیگیر هستم.

■ چند سال پیش همراه بابا به تهران مهاجرت کردید؟

طوری نبود که همیشه تهران باشیم. ۶ ماه کرمانشاه بودیم، بعد می‌رفتیم تهران، بابا به کرمانشاه می‌آمد و بیشترین زمانی که یکدیگر را نمی‌دیدیم، ۳-۴ ماه طول می‌کشید.

■ تلفنی با هم در ارتباط بودید؟

بابا هرکسی به من می‌گفت بالای چشمت ابروست سریع به بابا تلفن می‌زدم بگید خدا ناراحت می‌شد (یا خنده).

■ چرا همراه بابا به تهران نمی‌آمدید و کرمانشاه می‌ماندید؟

حتی زمانی که بابا بودم، ایشان شب‌ها بیدار بود و تا صبح درگیر شعر و شاعری و دنیای خودش بود. سعی کردم مدتی پیش ایشان بمانم. خانواده پدرم روی من حساس بود. پدربزرگم خیلی مرا دوست داشت.

■ دقیقاً چه زمانی در تهران ساکن شدید؟

یک سال و نیم است که در تهران بدون بابا دارم تنها زندگی می‌کنم!

■ از چه موقعی بابا دچار بیماری شد؟ آیا این مشکل ریشه داشت یا به گونه‌ای دیگر بود؟

۷ سال است بابا به این مریضی دچار شده، من دقیقاً روز حادثه را به خاطر دارم. در عرض یک ربع زندگی از این رو به آن رو شد. ظهر که از خواب بیدار شد صورتش برافروخته شده بود و گفت پسرم باید به تهران برگردم. گفتم شما تازه بیدار شدید چطور یک باره می‌خواهید به تهران بروید؟ خیلی بی‌قرار بود. می‌رفت جلوی آینه، چشم‌هایش را نگاه می‌کرد و من با تعجب به خودم می‌گفتم این رفتارها چیست؟ از داخل خیاط به آسمان نگاه می‌کرد و دیگر تحمل نیاورد. گفت احساس می‌کنم دارم از هوش می‌روم!

■ همان ۷ سال پیش؟

بله! ۷ سال پیش. گفت من خوب نمی‌بینم. با عمه و شوهرعمه‌ام همفکری کردیم که چه کار کنیم؟ بابا را به بیمارستان امام علی(ع) کرمانشاه انتقال دادند. گفتیم بیماری‌اش چیست؟ گفتند فشارش بالا و پایین شده. الان برمی‌گردانیمش. تماس گرفتیم که الان بابا چطور است؟ بعد از کلی این دست و آن دست کردن فهمیدیم بابا سکته مغزی کرده و کاملش هوشیاری بر اثر سکته است. یکی از اقوام که در بیمارستان همراه بابا بود می‌گفت در آخرین لحظات بابا گفته بود: من دارم می‌رم؛ مراقب ابوالفضل باشید. بعد دکتر می‌گوید بابا اجازه نمی‌دهد معاینه‌اش کنند چون فشارش پایین بوده و چندان هوشیاری نداشته است. در همین حین بابا یک «یا فاطمه زهرا» و یک «یا ابوالفضل» می‌گوید و از هوش می‌رود.

■ شما در تمام این مدت کنار بابا بودید؟

من ساعت ۱۰ شب به منزل رسیدم، دیدم همه دارند گریه می‌کنند. گفتند بابا حالش بد شده است. با استرس و عجله خودم را به بیمارستان رساندم که متأسفانه بابا در کمای مطلق به‌سر می‌برد که هوشیاری ندارد و هر ساعت، ۵ بار تشنج می‌کرد. دکتر به ما می‌گفت هر تشنج باعث تخریب مغز و معلولیت می‌شود. تمام آسیب‌هایی که الان بابا دارد مثل از دست دادن بینایی و کنترل دست و پا و قدرت تکلم، همگی به خاطر همان تشنج‌های پشت سر هم بود. بابا تمام زندگی من بود و تمام مشکلات بعد از بیماری ایشان به سمت من آمد. بعد از گذشت این اتفاقات بابا به تهران برمی‌گردانیمش